

Preis György És A Rokonosság

Ezek az apai nagyszüleim és apám testvérei a házastársukkal. Én elől ülök a földön. A kép Nagykátán készült az 1930-as években. Tóalmáson született a nagyapám, Preisz Soma az 1860-as években. Nem tudok róla túl sokat, csak annyit, hogy az 1880-as években átköltözött Nagykátára, ahol összesádhénolták [lásd: házasságközvetítő, sádhén] a nagymamával. Ő 1870-es évek elején született Nagykátán. Valamikor, ha jól emlékszem, 1887-ben házasodtak össze. A nagyapám kereskedő volt, vidéki vegyesüzlete volt. Volt fűszeráru, rövidáru, rőfös-méteráru. Hat gyerekük született. A legidősebb volt Etelka néni, ő kb. 1890 körül született, a férjét Horváth Imrének hívták, és kereskedők voltak, szintén Nagykátán. Divatáru- és méteráruüzletük volt. Lett gyerekük, a László, és volt egy fogadott lányuk, mert meghalt a férjének egy testvére, és árva maradt a kislányuk, akit adoptáltak. Stern Erzsébetnek hívták. Ebből a családból egyedül a Laci élte túl a háborút. A következő lányka Preisz Jolán volt, aki 1892-ben született. Mikor férjhez ment, még jóval a háború előtt, feljött Pestre, és itt élt a Kovács István nevű férjével, és Andor volt a fiuk. Ezek is kereskedők voltak, divatáruüzletük volt. A férje már a harmincas évek közepén meghalt tbc-ben, és akkor ketten éltek, ő és a fia. A háború alatt itt volt Pesten, de nem a gettóban; a fia meg munkatáborban, de ő is hazajött. Ő hegedűművész volt, zeneiskolát végzett, és zenekarokban játszott. Utána jött a papám, Preisz Gyula. A következő volt a Miklós bácsi. Ő 1895 körül születhetett. Volt felesége, a Deutsch Margit, és volt két gyerekük, Kati és Laci. Nagykátán volt fűszer- és rőfösüzletük. Nagy üzletük volt, ők voltak a leggazdagabbak. Sokat dolgoztak, de nagyon jól éltek. Évente kétszer vásár volt a környékbeli falvakban (mindegyiket Tápió ennek vagy annak hívták), és ők mindig elmentek árulni. Volt egy stráfkocsijuk, amire az egész boltot felrakták, és hajnalban elindultak, mondjuk, Tápiószecsőre, ahol egész nap árultak, este meg hazajöttek Nagykátára. Az egész család Auschwitzban pusztult el 1944-ben. Az utolsó előtti, Preisz Pál 1898-ban született. A felesége Erlich Rózsi volt, és volt egy lányuk, a Zsuzsa. Ők Jászberényben laktak, és fuvarozók voltak. Volt két teherautójuk, és azzal fuvaroztak mindenfélét, meg egy autóbuszuk is volt. Ott laktak Jászberényben, onnan vitték el őket Auschwitzba. Nem is jöttek vissza. Az utolsó gyerek Pista, aki 1901-ben született, és sokáig a nagyszüleimmel együtt lakott. Amíg nőtlen volt, ő vezette az üzletet. Nagyapám kereskedő volt, vidéki vegyesüzlete volt. Volt fűszeráru, rövidáru, rőfös-méteráru. Pista 1937-ben nősült. Nagykátán éltek. A felesége nagyon elegáns nő volt. Egy

lányuk született, aztán anyát és lányát Auschwitzba deportálták [nem jöttek vissza]. Pista a Kárpátokban volt munkaszolgálatban. Amikor visszajött, újra megnősült. A második felesége Miskéről származott, de volt valami kapcsolata Nagykátán. Két gyerekük lett, egy fiú, András és egy lány, Éva. A háború után Pista a nővére [Horváth Imréné, szül. Preisz Etelka] fiával, Lacival -- akivel majdnem egyidős volt -- együtt nyitott egy textilüzletet Pesten. Gyönyörű, nagy divatáru- és szövetbolt volt. Az egész addig tartott, amíg a Rákosi pajtás meg nem szüntetett mindent, tehát az államosításig [lásd: államosítás Magyarországon]. Később egy élelmiszerboltban dolgozott, mint üzletvezető. Aztán egy kis kötőüzemet csinált. 1977-ben halt meg, de a felesége még él.